

GAZETA KUJAWSKA

ORGAN MIĘDZYPARTYJNY STRONNICTW POLITYCZNYCH

Nr. 57 — Rok I.

Włocławek, sobota 9 marca 1946 roku.

Cena 2 złote

Sądownictwo a Społeczeństwo

Jeżeli tak sformulowaliśmy nagłówek tego artykułu, to nie dla tego, by przeciwstawić sobie Sądownictwo i Społeczeństwo, lecz tylko po to, by zważyć jak w dobie dzisiejszej, w dobie ważkich przemian społeczno-gospodarczych i politycznych układa się a jak układać się powinien ich wzajemny stosunek.

Jest rzeczą zdrową i naturalną w każdym rzetelnym ustroju demokratycznym, gdy społeczeństwo, a więc sam naród, sam lud ma takie Państwo na jakie zasługuje, jakie zbudować chce i potrafi. Społeczeństwo nie może wtedy być czymś przeciwstawnym do Państwa. Co więc za tym idzie i Sądownictwo jako ważna i niezbędna funkcja Państwa wówczas raczej z tego społeczeństwa się wywodzi i nie może mu być przeciwstawione.

Jeżeli jednak powstawały by między nimi tu i ówdzie jakieś zgrzyty, to jest rzeczą nieodzowną zdać sobie z tego sprawę i niedomagania usunąć.

W dobie obecnej społeczeństwo przeżywa wiele wstrząsów i przemian wewnętrznych, wykazując między innymi wzmoczone zainteresowanie się wszelkimi przejawami życia publicznego, sięgające oczywiście i do zakresu wymiaru sprawiedliwości. Słusznie więc podkreśla autor jednego z referatów wygłoszonych przed forum prawników demokratów, że „jedno z zadań prawnictwa polskiego na dzień dzisiejszy — propaganda prawa przyjmuje na odcinku Sądownictwa aspekt wyjaśnienia tak samemu sobie, jak i społeczeństwu niektórych cech zasadniczych Sądownictwa i Społeczeństwa, które mogą wywołać pewne nieporozumienia, a jeśli strony nie będą o tym pamiętać i nie będą im przeciwdziałać nawet poważne konflikty.

Na czym więc polega zadanie każdego Sądownictwa przynajmniej w obecnym stadium rozwoju społeczeństwa? — Na rozstrzygnięciu sporów i konfliktów powstałych pomiędzy poszczególnymi obywatelami, bądź pomiędzy obywatelem a Państwem. Widzimy tu trzy etapy: 1) ustalenie stanu faktycznego w wypadku, który podlega rozstrzygnięciu Sądu; 2) znalezienie odpowiedniego przepisu prawa, który obejmuje dany stan faktyczny i 3) zastosowanie takiego przepisu do danego stanu faktycznego czyli t. zw. wydanie wyroku.

Zadanie pierwsze jest może najtrudniejsze i dlatego cały postęp procedury Sądowej w historii ludzkości przejawiał się przede wszystkim w ulepszaniu sposobów znalezienia i ustalenia t.zw. prawdy materialnej. Od „Sądów Bożych“, „Ordaliów“, po przez stosowanie tortur, a później t.zw. teorii dowodów sądowych, ludzkość doszła do nowoczesnego postępo-

Oświadczenie ministra Rzymowskiego

WARSZAWA, 8. 3. W związku z oświadczeniem ministra Massaryka ob. minister Rzymowski oświadczył co następuje:

Zgodnie z treścią not, opublikowanych już w swoim czasie w prasie polskiej rząd polski pragnął omówić w przyjaznym duchu całokształt spraw stanowiących żywotne problemy naszych krajów.

Zgodnie z tym stanowiskiem zaakceptowanym również przez stronę czechosłowacką, polska delegacja rządowa przedłożyła stronie czechosłowackiej propozycje rozwiązania pewnego problemu granicznego na drodze kompromisu, uwzględniającego żywotne interesy obu krajów. Stanowisko to nie spotkało się, niestety, ze zrozumieniem ze strony delegacji czechosłowackiej. W związku z wywołanymi się trudnościami, pertraktacje zostały odłożone na okres późniejszy.

Przy okazji pobytu w Pradze omówiono szereg spraw. Na ukończeniu są rozmowy dotyczące zawarcia umowy gospodarczej.

Pragnę dodać, że rząd polski, potę-

piając jaknajostrożniej gwałt monarchijski, dokonany przez Hitlera wspólnie z Bakiem na zaprzyjaźnionej Czechosłowacji nie może jednak pominać faktu, że na Śląsku Cieszyńskim znajduje się 100 tysięczna masa Polaków, którzy w ciągu długich dziesiątków lat, a zwłaszcza w ciągu ostatnich 6

lat okupacji niemieckiej zadokumentowali swoją wolę połączenia się z Macierzą.

Wierzę głęboko, że sporna sprawa, jątrząca od dziesiątków lat stosunki między naszymi narodami będzie rozwiązana w duchu jedności i solidarności słowiańskiej.

Interpelacja w sprawie Polski

LONDYN, 8. 3. Na wczorajszym posiedzeniu parlamentu poseł Zilliakus zwrócił się do ministra skarbu Daltona z zapytaniem, ilu Polaków zatrudnionych jest w komisji skarbowej dla spraw Polski oraz kiedy zostanie ogłoszony wewnętrzny raport tej komisji. Minister Dalton w odpowiedzi oświadczył:

„W komisji skarbowej dla spraw Polski pracuje 418 Polaków. Raport wewnętrzny tej komisji nie będzie opublikowany”.

Następnie wystąpił poseł Zilliakus z następującymi pytaniami:

Jaka w przybliżeniu część drugiego

korpusu dowodzonego przez Andersa walczyła po stronie brytyjskiej, a ilu służyło w Wehrmachcie i w organizacji Todt? Ile prawdy jest w tym, że większość Polaków, wchodzących w skład drugiego korpusu była dawniej na służbie niemieckiej i przesiąknięta jest światopoglądem hitlerowskim?

Minister Dalton oświadczył w odpowiedzi, że większość członków II-go korpusu walczyła po stronie brytyjskiej. Na drugie pytanie minister Dalton przyrzekł odpowiedzieć po przeprowadzeniu odpowiednich dochodzeń.

Alarm powodziowy na terenie Pomorza

BYDGOSZCZ, 8. 3. Wobec groźnego stanu zatoru jaki się wytworzył w okolicy Grudziądza, Chełmna i Świecia władza międzyministerialna ogłosiła alarm powodziowy na tym terenie.

Organami miejscowych władz otrzymały polecenie pośpiesznej ewakuacji ludzi oraz dobytku.

W pierwszym rzędzie mają być

ewakuowane dzieci. Należy pamiętać o wyprowadzeniu z terenów zagrożonych bydła oraz wszelkiego inwentarza żywego.

Obfitymnie masy lodowe tworzą nadal zator, którego mimo usiłowań dotychczas nie udało się zniszczyć.

Stan wody na Wiśle w okolicy Chełmna wynosi 7,58.

Zamknięcie granicy francusko hiszpańskiej

LONDYN, 8. 3. Agencja Reutersa donosi, że rząd hiszpański podał oficjalnie do wiadomości, iż wszelki ruch osobowy i towarowy między Francją a Hiszpanią ustał. Została również przerwana komunikacja telefoniczna i telegraficzna.

wania się ostatnimi osiągnięciami nauki w formie ekspertyz chemicznych, grafologicznych, medycznych i innych — z jednej strony i t. zw. swobodnej oceny sędziowskiej dowodów — z drugiej. Na ile istotna jest i ważna dla współczesnego wymiaru sprawiedliwości owa swobodna ocena dowodów? — Jeśli by Sąd był jej pozbawiony, jeśli by naprz. zeznania pewnej ilości świadków miały obowiązywać Sąd zgóry do uznania twierdzeń ich za słuszne, Sąd byłby zmuszony skazywać ludzi w przekonaniu swym oczywiście niewinnych tylko dla tego, że mieli oni nieszczęście narazić się kilku niesumliennym świadkom, bądź uniewinniać winnych tylko dla tego, że są oni np. dostatecznie bogaci, by przekupić kilku łotrów, gotowych za marny grosz świadczyć nieprawdę i łajdactwo. Taki stan rzeczy doprowadziłby do tego, że do Sądownictwa nie weszliby ludzie o niezależnym zdaniu i wyrobionym sumieniu, jeno przeważnie ludzie na dobro i zło obojętni, a więc tacy właśnie, dla których nie powinno być miejsca w dziedzinie wymiaru sprawiedliwości. Obie te konieczne zasady procedury sądowej przy swoim

zastosowaniu mogą być powodem nieporozumienia pomiędzy Sądownictwem a społeczeństwem. Zasada naukowego badania materiału dowodowego wymaga czasu oraz wezwania t.zw. biegłych, znawców w danej dziedzinie. Skutkiem tego częstokroć pomiędzy faktem a który toczy się spór sądowy a samym procesem musi upłynąć pewien okres czasu. A tymczasem im więcej sprawa interesuje społeczeństwo, tym bardziej i ono samo i jego reprezentantka — prasa niecierpliwi się, że sprawa się przewleka. Jeśli dodamy, że prasa oświetla przeważnie sprawę z punktu widzenia stronnictwa czy ugrupowania, które reprezentuje i, że dlatego nie ma tych wątpliwości, które Sąd może i musi mieć, to nie dziwnego, że dla prasy badanie wstępne, czy też sądowe sprawy jest najczęściej niepotrzebnym zwłokaniem. Dla tego też właśnie między innymi ustawodawca musi dać Sądowi prawo swobodnej oceny dowodów, ale tego samego prawa żąda dla siebie i społeczeństwo i prasa. Stąd też mogą zapaść różne oceny. Jakże wobec tego uzgodnić ocenę Społeczeństwa i ocenę Sądu? — Ustawodawca współczesny szuka tu cieka-

wych rozwiązań: w sprawach budzących w społeczeństwie specjalne zainteresowanie (np. zbrodniarzy hitlerowskich, rehabilitacyjnych, w postępowaniu doraźnym, o przestępstwa na służbie publicznej, o rozbój, w sądach pracy itd.), wprowadza do składu Sądu przedstawicieli społeczeństwa, wybranych przez Rady Narodowe ławników, którzy pod przewodnictwem sędziego zawodowego tworzą kolegium dla sądenia właśnie tych najważniejszych społecznie spraw.

Skolei teraz społeczeństwo i prasa niech uzna wyroki przez Sady Obywatelskie wydane za swoje wyroki, niech ma do nich zaufanie, pamiętając na to, że biorą w nich udział jego, społeczeństwa, reprezentanci, którzy różnią się w tej mierze od innych przedstawicieli społeczeństwa tym tylko, że decyzje swoje wydają po gruntownym zapoznaniu się z okolicznościami sprawy, a nie na podstawie jednostronnego oświadczenia zainteresowanych, jak to czyni przeważnie i z natury rzeczy prasa, oraz w poczuciu pewnej odpowiedzialności za wydane wyroki.

B.K.S.

Proces w Norymberdze

Doenitz i Streicher chcą się wybielić

NORYMBERGA, 8. 3. Na wtorkowym posiedzeniu Międzynarodowego Trybunału sąd rozpatrywał dalsze prośby oskarżonych o zawezwanie świadków odwodowych.

Admirał Doenitz pragnie, aby jeden z wyższych oficerów amerykańskich stwierdził, iż łodzie podwodne w Stanach Zjednoczonych prowadziły wojnę podwodną na tych samych zasadach strategicznych i prawnych, co marynarka niemiecka, i otrzymywały dowody identyczne z tymi, które wydawało dowództwo niemieckie.

„CYGAŃSKIE ŚWIADKI“

Oskarżony Streicher prosi o zawezwanie syna jego, żony i szofera. Pani Streicher była sekretarką swego męża i ma potwierdzić, że nie wiedział on o mordach popełnianych na Żydach w obozach koncentracyjnych i na ziemiach wschodnich.

Prokurator brytyjski Maxwell Fife podkreśla, że wystarczą zeznania dotychczas zawezwanych świadków. Zaczynać będą osobiście: redaktor naczelny „Stürmera“ oraz generał Wirtbach, którzy mają potwierdzić, że Streicher zamierzał utworzyć Państwo Żydowskie na Madagaskarze, i że był zdania, iż zagadnienia żydowskiego nie da się rozwiązać siłą.

„NIEPOROZUMIENIE“ CZY CYNIZM?

Obrońca Streichera twierdzi, że wszelkie zarzuty skierowane przeciwko byłemu gauleiterowi polegają na nieporozumieniu.

Schacht prosi o wezwanie 13 świadków, którzy mają stwierdzić, iż sprzeciwiał się on zarządzeniom gospodarczym i politycznym Hitlera w sprawie dobrobytu.

Wśród świadków znajduje się były sekretarz stanu Schmidt, który ma zeznać, iż Schacht udał się do kwatery głównej celem niedopuszczenia w ostatniej chwili do wybuchu wojny z Polską.

Ma również potwierdzić oświadczenie Schachta, iż starał się on pozyskać sferę wojskową przeciwko Hitlerowi oraz, że podczas rozmowy w pałacu magnata węglowego Pisana twierdził, że pod względem gospodarczym wogóle wojna jest szaleństwem i niemożliwością.

Nazwał on również napaść na Związek Radziecki szaleństwem i sprzeciwiał się zawsze polityce przetrzeźwienia życiowej.

NIECH MNIE PAN RATUJE...

Obrońca Schachta wniósł również podanie o zawezwanie pani Streng, która była łącznikiem pomiędzy generałami kierującymi ruchem opozycji przeciwko Hitlerowi i oskarżonym.

Pani Streng, której mąż został powieszony po zamachu lipcowym na Hitlera była wtajemniczona w plany Schachta, zmierzające do usunięcia Hitlera od władzy. Wśród dokumentów złożonych sądowi znajduje się memorandum Hitlera, w którym oskarża on Schachta o zlekceważenie zbrojeń dochodzące wprost do sabotażu oraz list skierowany przez Schachta do Goeringa w roku 1942, kiedy Goering udzielił mu dymisji za defektizm.

CZYŻBY?

Obrońca Doenitz Kranz Buchler przedstawił dokumenty, mające stwierdzić, że administracja brytyjska wydała rozkaz aby stątki handlowe ostrzeliwały wszystkie niemieckie łodzie podwodne, wynurzające się pod wodą.

Prokurator brytyjski Fife podaje do wiadomości, że dr Kranz Buchler otrzymał pozwolenie udania się do Londynu i zapoznania się z oryginalnymi rozkazami admiralicji brytyjskiej.

Wobec tego, że nie otrzymano odpowiedzi od jednego ze świadków Goeringa, dr Stammer prosił o odroczenie sprawy.

Trybunał prośbę odrzucił, podając do wiadomości, że przemówienia obrony Hermana Goeringa rozpoczną się we czwartek.

Przed wyborami w Grecji

ATENY, 8. 3. Jak już donosiliśmy premier grecki oświadczył, że termin wyborów w Grecji pozostaje niezmieniony. Wybory odbędą się 31 marca.

W związku z tym rada grecko-amerykańska zwróciła się do prezydenta Trumana o odwołanie obserwatorów amerykańskich, wysłanych do Grecji na czas wyborów. Zdaniem rady ingerencja Wielkiej Brytanii utrudnia sytuację.

Jeden z przewodców politycznych Grecji Sofialopolis oświadczył, że więzienia są pełne antyfaszystów, a przeprowadzenie wyborów sprawiedliwych w takich warunkach jest niemożliwe.

Aresztowanie obrońcy Neuratha

NORYMBERGA, 8. 3. Policja amerykańska aresztowała w środę obrońcę oskarżonego Neuratha prof. Edmunda Metzgera, który został odsta-

wiony do więzienia w Norymberdze. Powody aresztowania nie zostały ujawnione.

Norwegia zerwała stosunki z Hiszpanią

OSLO, 8. 3. Rząd norweski na posiedzeniu gabinetu postanowił zerwać

stosunki dyplomatyczne z hiszpańskim rządem generała Franco.

25 lista przestępców wojennych

LONDYN, 8. 3. Komisja ONZ dla badania zbrodni wojennych ogłosiła 25 listę niemieckich przestępców wojennych. Lista zawiera 1488 nazwisk.

Byrnes nie ustępuje

WASZYNGTON, 8. 3. Wobec szerzących się pogłoszek o zamierzonym ustąpieniu ministra spraw zagranicznych Stanów Zjednoczonych Byrnesa, rząd amerykański zdementował te po-

głoski.

Wydano tu oświadczenie oficjalne, że minister Byrnes pozostaje na swoim stanowisku i nie zamierza, bynajmniej podawać się do dymisji.

Pierwsze Posiedzenie Sądu Doraźnego

Przed Sądem Doraźnym we Włocławku stanął 20-letni Adam Jabłoński, oskarżony o dokonanie napadu rabunkowego. Sąd Doraźny, w skład którego wchodzi sędzia przewodniczący i 2 ławników, skazał go na 5 lat więzienia z pozbawieniem praw publicznych i obywatelskich praw honorowych.

Typowe dziecko wojny. Typowy „luzak“ powojenny. Zaprowadziła go na ławę oskarżonych przede wszystkim wojenna demoralizacja. Dzieciństwo jego nie było łatwe i wesołe, bez opieki rodziców, prawie bez rodziny. W latach młodzieńczych pędził znów żywot szary, a jednocześnie awanturniczy, podlegając najgorszym wpływom demoralizacji okupanta: wywiezienie do Niemiec, obóz karny, złe towarzystwo, ucieczki, włóczęga... — Oto niektóre z ogłoszonych motywów Sądu, uzasadniających łagodzące okoliczności przy popełnieniu przez Jabłońskiego niebezpiecznego rozboju z bronią w rękę i w mundurze żołnierza Wojsk Polskich. Tylko takie okoliczności bowiem mogły wpłynąć na stosunkowo łagodną karę. Jeżeli kara nie ma mieć za zadanie wyłącznie odstraszenie od popeł-

nienia danych przestępstw i odseparowania niebezpiecznego przestępcy od społeczeństwa, ale również ma być czynnikiem wpływającym na ewentualną jego poprawę, to Jabłoński nie wydał się, aby z góry i na zawsze był stracony dla społeczeństwa. Gdy ustąpią wyjątkowe warunki bytowania, gdy odpłynie powojenna fala demoralizacji, może niejednym z takich młodych przestępców stanie jeszcze w szeregach przyzwoitych obywateli. Jednakowoż kara spotkać go musiała, kara dostatecznie surowa. Rabunek z bronią w rękę, choćby nawet bez pozostawienia za sobą trupów, a co gorsza podszywanie się pod płaszczyk munduru polskiego żołnierza — to jedno z najszkodliwszych przestępstw właśnie dzisiaj, kiedy chyba, największą tęsknotą obywatela jest poczucie bezpieczeństwa osobistego.

Jabłoński poszedł na wyprawę robójkową z towarzystwem dwóch również uzbrojonych żołnierzy, których Sąd Wojskowy skazał na przykładnie karę 8-miu i 10-ciu lat więzienia.

Wyprawa odbyła się według typowego szablonu: napastnicy wezwali do podniesienia rąk do góry, przystawiając broń do głowy, dokonano re-

sposobów dla przeciągnięcia rozpraw i przedłużenia ich przebiegu. Między innymi obrońcy wystąpili ostatnio o odroczenie procesu o trzy tygodnie dla... zapoznania się z materiałem przedstawionym przez oskarżenie.

Sąd jednak stanął na odmiennym stanowisku i uznał, że odroczenie jest zbyt długi. Wobec tego proces będzie trwał w dalszym ciągu.

Turcja uznaje Syrię i Liban

ANKARA, 8. 3. Jak donoszą z Ankary rząd turecki skłonny jest uznać suwerenność Syrii i Libanu.

Demobilizacja armii Andersa w kwietniu

LONDYN, 8. 3. Agencja Reutera donosi, że ambasador brytyjski w Rzymie sir Neol Charles oświadczył, że

armia generała Andersa zostanie zdemobilizowana w ciągu miesiąca kwietnia.

Pierwszy Międzynarodowy Zjazd Radiofoniczny

WARSZAWA 8. 3. W Brukseli odbędzie się pierwszy Międzynarodowy Zjazd Unii radiofonizacji.

W dn. 6 bieżącego miesiąca z War-

szawy odleciała samolotem delegacja polska, która weźmie udział w obradach Zjazdu.

Podział odszkodowań japońskich

PARYŻ, 8. 3. Minister Bevin oświadczył, w związku z odszkodowaniami wojennymi, jakie ma wypłacić Japonia państwu sojuszniczym, że podział ten należy przeprowadzić w równym stosunku wśród wszystkich zainteresowanych.

Wydano tu oświadczenie oficjalne, że minister Byrnes pozostaje na swoim stanowisku i nie zamierza, bynajmniej podawać się do dymisji.

Wizji. — Lupem ich było kilkadziesiąt tysięcy złotych, futro i 2 zegarki. Jabłoński nie grał naprawdę roli „herzsta“, ale za to on raczej namówił do tego towarzyszy wyprawy i zaprowadził ich na miejsce. Silny, zaprawiony do pracy fizycznej chłopak „na schwał“ pomimo trudnych warunków w jakich znalazł się po powrocie z Niemiec, napewno dostałby pracę i zarobek. Chęć łatwego życia i użycia, a więc zdobycie pieniędzy za wszelką cenę, pieniędzy na hulankę, bo zdobyte 7.000 zł od razu przepił, zaprowadziła go na drogę przestępstwa.

Następne rozprawy Sądu Doraźnego odbędą się dnia 12 i 15 marca rb., kiedy rozpatrywana będzie sprawa Makuńskiego o zabójstwo żony przy ul. Zduńskiej

A działo się to rok temu

Dnia 9 marca 1945 roku wojsko 2-go białoruskiego frontu kontynuując ofensywę zdobyło SŁUPSK, ważny węzeł komunikacyjny i silny punkt oporu niemieckiego na północnym Pomorzu.

Nasze miasto

Andrzej Gryf swego czasu napisał dla Teatru Ziemi Kujawskiej rewię p. t. Nasze miasto. Rewia ta przedstawia cztery epoki z życia Włocławka: wiek XIV (przed bitwą pod Płowcami), wiek XVI (z okresu, w którym Włocławek był piwem sławny), wiek XX (rok 1914) i okres obecny.

Niestety ze względów oszczędnościowych (dekoracje i kostiumy) rewia ta do ostatniej chwili nie ukazała się na deskach scenicznych naszego teatru. Istnieje jednak nadzieja, że

gdy tylko teatr pozbedzie się swych obecnych kłopotów materialnych, z pewnością rewię tą do swego repertuaru wstawi.

Obecnie, aby choć częściowo zapoznać nasze społeczeństwo nie tylko z treścią rewii, ale z piórem Andrzeja Gryfa, który specjalnie rozmiłował się we Włocławku i w Kujawach, damy kilka wyjątków z tej rewii.

Rozpoczynamy od wstępu do rewii, zatytułowanego przez autora następująco:

Pieśń o ziemi kujawskiej

Ziemio ty kujawska — żyzna, piękna, glebo,
plugiem zaorana, krwią braci przesiąknięta...
chrzęszczą pola zboża pod błękitem nieba,
płyną echa pieśni po zielonych łąkach.
Rano słońce wstaje w srebrzystych oparach...
Hej, ziemio kujawska, polska glebo szara.

Kujaw czar się zieleni:
Kowal, Kruszyn i Wieniec,
tam gdzie lata miał młode —
Lubień, Brdowo i Chodecz.
Kędym przeżył te burze,
gdzie Lubraniec i Służew,
gdzie pół smugi lśnią rdzawe,
gdzie nad Wisłą Włocławek.
W górze pasma chmur sinych,
cicho chwile tam płyną,
bo tam wszystko co czuje
serce ciągnie do Kujaw!

Starych dziejów echa szumem fal wiślanych
opowiada nocka chłodem ros spowita.
Smukłych wieżyc dachy stoją zadumane,
płyną cienie legend po kamiennych płytach.
A po niebie sennym pasma chmur się snują
serce człeka ciągnie do prastarych Kujaw.

Idzie wiatr, piosnkę śpiewa,
poprzez Płowce, Zakrzewo,
pośród dróg barwnych wstążek
na Nieszawę, Raciążek.
Rzuca sierpem księżycyca
hen za Kruszyn, Izbicę,
poprzez smugi pół rdzawych
idzie hen, na Włocławek!
W górze pasma chmur sinych
życie cicho tam płynie,
człek tam przeżył niemało
...i tam serce zostało!

W akcie pierwszym poeta przechodzi w ton satyryczny i wprowadza do akcji jegomościa „wielce rozmiłowanego w podrózkach zagranicznych“, który przywozi ze sobą

Dziwną opowieść

Z dalekiej krainy gdzie piją dżin
przynoszę wam dziwną opowieść:
w mieście Pekinie stolicy Chin
założył ktoś handel wódek i win
a nawet sklep komisowy.
W oknie wystawił dessous dla dam,
obok kilka talerzy
i tytoń na wagę w paczkach 100 gram,
kilka par spodni, obrazek bez ram,
kto nie chce może nie wierzyć.

Ktoś to podpatrzył, wziął się na lep,
i właśnie w tym cały dramat,
ten inny założył taki sam sklep,
po mieście zaś zaczął krążyć szept
że inni chcą zrobić to samo.
Ten kalosz wystawił, obrozę dla psów,
tamten bez strun mandolinę,
„okazja poprostu“, szkoda słów,
nie będzie takiej drugiej znów,
Komis się w mieście rozwinął...

W dalekim kraju rzecz działa się ta,
rozkreślił się cen kołowrotek...
podobno stan taki dziś jeszcze trwa,
co drugi mieszkaniec komis swój ma,
łachmany sprzedając za złoto.
Handel i owszem potrzebny lecz
przesada cen szkodzić zaczyna,
bo obosieczną bronią jest miecz,
ach jak to dobrze, że taka rzecz
nie u nas się działa lecz w Chinach.

W akcie trzecim przed rozpoczęciem akcji po produkcjach chóru kujawskiego poeta zwraca się do Włocławka i mówi:

Włocławku!

Włocławku, kiedy Wisła brzeg kujawski trąca,
miasto pięknych poczyni, i plotek tysiąca,
stary grodzie kochany, niech w twym życiu szarym
słowa ostrej satyry nie będą ciężarem...
Niechaj raczej dotrą do wszystkich kamienic,
niechaj jednym na twarzach obudzą rumieniec,
a innych, niech pobudzą do walki z niecnotą,
niech się w głębi serc naszych w rytm melodii spleją,
melodii naszej, polskiej, wdzięcznej jak kujawiak.
niechaj dobro umocnią, a zło niech naprawią,
niechaj do czynu porwą twarde nasze ręce,
czyn się rozbudzi w sercu — a serce w piosence.

Następnie na scenie zjawia się żebrak, który chodząc od domu do domu, prosząc o złotówkę na chlebuś codzienny, niejedno usłyszy i niejedno zobaczy. Oczy swoje skwapliwie zwraca

na zdobycze wojenne, o czym swym przygodnym znajomym opowiada w sposób następujący:

W którąś niedzielę

Idąc po mieście, w którąś niedzielę
wchodzę do domu obywatela
4 pokoje, może pięć owszem,
kilka dywanów, meble najnowsze,
w oknach firanki, obrazy cenne,
pianino, tapczan — zdobycz wojenna,
wprawdzie nie krwawa, lecz w czola pocie...
Tak to cnota narasta w cnotcie...
Ten obywatel godny, szanowny
wynałazi życia sposób cudowny;
nie umie sypiać na jednym łóżku;
dziś fotel, puchy, jedwab, poduszki,
wszystko nowiutkie, nie — swoje, śliczne,
...a on się czuje... d e m o k r a t y c z n i e .

W cudowny sposób, nie wiem dlaczego
z mieszkania tego wylał bliźniego...
za swe pokoje w czasach sanacji
ma 4 fluże... dla demokracji,
wkrótce potrafi bez żadnej racji
dokonać innych jeszcze wariacji...
ciągle mu mało, więc łamie głowę,
a w nocy miewa sny pomajowe...
śnią się bogactwa, dużo pieniędzy,
choć wokół tyle braków i nędzy...
innych wciąż gromi, pioruny ciska,
a z bliźnich pieniądze i ból wyciska,
o sobie tylko mówi z uznaniem
zresztą co mówić, szkoda gadania.

Po tej ciętej satyrze autor wprowadza do akcji kilka kobiet, które z dokładnością iście kobiecą opowiadają sobie nowinki

o Komitecie

U nas w Włocławku, każdy wie to przecie,
spotkało się kilka osób w pewnym komitecie...
po godzinie znowu te same osoby,
na innym komitecie mówiły ze sobą...
i tak omawiając różne interesy
każdego z nich gdzie indziej wybrano prezesem...
aż wreszcie dnia pewnego, nie są to frazesy,
założyli do spółki komitet prezesów...
na ulicy się kłaniał, każdy rad i wesół,
prezes, prezesowi, prezesi — prezesom.

o śmieciach

Raz w pewnym mieście, o którym nie wiecie,
powstała zaraza na podwórkach w śmieciach:
na ten temat nawet było posiedzenie...
uchwalono zgodnie wydać zarządzenie
...na ostatniej stronie, w miejscowej gazecie
...no a na podwórkach — pozostało śmiecie.

o zebraniu

Na pewnym zebraniu była długa rada,
co społecznie zrobić każdy opowiadał;
jak jeden powiedział, drugi potakiwał...
mówiono o gruszkach, wierzbie i warzywach...
tylko nie mówiono, jak mi się wydaje
o krowie co ryczy a mleka nie daje...

Po odejściu kobiet na scenie zjawiają się amatorzy „jednej czystej“, przyczem jeden z nich śpiewa

W piwnicy mojej

W piwnicy mojej węgla brak,
choć mają go niektórzy,
a jednak myślę sobie tak,
że jakoś się ułożę...
ogrzeję sobie pokój dwa,
a nas pocieszą słowem,
w ten sposób się rozwiązać da
brak środków opałowych...
Powiedział już raz kiedyś ktoś,
i na to daje słowo,
uczeni wynaleźli coś,
co da nam opał nowy.
Więc poco tonnę węgla pchać
i poco łamać głowę,
za lat 15 będą grzać
piecyki atomowe.
Więc gdy narzeka ktoś na los,
to dziwię się niemało,
coż znaczy odmrożony nos
gdy można pić gorzałę...
a że zmarzniemy przez ten czas,
to mały przecież kłopot,
nie będzie nas, to będzie las,
a z lasu będzie opał.

Rewia jest zakończona ogólnym śpiewem, w którym autor znów ujawnia ukochanie miasta, do którego przybył i dla którego obecnie pracuje:

Włocławku nasz

A jednak w Włocławku czuję się inaczej
jego radość jest moją, jego łzami płacze...
Włocławku nasz, ty grodzie ukochany,
wyczarowały Cię poszumy fal wiślanych
wśród ulic twych i twych kamienic
przeżywać chcemy radość, szczęście i cierpienia.
...Włocławku nasz, najmiłsze nasze miasto
oddaliśmy ci serca i damy każdy trud,
dla ciebie świt i noc skąpana w gwiazdach...
uśpionej Wisły toń — srebrzy cichy gród...

Daliśmy tylko skromne wyjątki z całości, w którą Andrzej Gryf wplótł między kunszt poezji wiele uczucia i serdeczności z jednej strony i wiele satyry ciętej i dowcipnej z drugiej strony.

Całość stanowi rzecz nieprzeciętną, a fakt, że do tego czasu rewii tej w postaci żywego słowa bezpośrednio do nas przemawiającego nie mogliśmy usłyszeć z estrady scenicznej stanowi wielką, niepowetowaną szkodę.

A. Turczynowicz.

Kronika

<p>DYŻURY APTEK: Dziś na Placu Wolności</p> <p>TEATR Ziemi Kujawskiej W sobotę, 9. 3. o g. 7-ej W niedzielę, 10. 3. o g. 4 i o godz. 7-ej.</p> <p>„Na wesoło“</p>	<p>Dzisiaj SOBOTA</p> <p>9</p> <p>MARCA</p> <p>- Franciszki</p>	<p>Kalendarzyk słowiański Mściławy</p> <p>Słońce: wschód o godzinie 6.16 zachód o godzinie 17.28</p>
--	---	--

W lusterku

Siejba wiosenna

Wiosna już idzie, wiosenną porą, ziemię oczyszczą wnet pługi zaorze, z nadzieją w sercu zasiejemy zbiory, w polską ziemię sypniemy zboże.

Czeka nas praca, żmudna i ciężka, praca ofiarna, pełna żyzny, ale z tej pracy wyjdziem zwycięsko, bo trud i praca ta dla Ojczyzny.

Agapit.

Drugi potworny czyn. Komisariat I-szy M. O. w Włocławku został powiadomiony, że w dniu 8. 3. 46 r. nad ranem zostało podrzucone trzytygodniowe dziecko płci męskiej w korytarzu przy ul. Karnkowskiego Nr. 3.

Charakterystycznym jest to, że pomimo napiętnowania w prasie, po

dobnego wypadku z dn. 4. 2. 46 r. znalazła się jednak druga wyrodna matka, która w ten sposób wysoce ohydny, pozbyła się swego dziecka.

Dochodzenie prowadzi Brygada Śledcza I-go Komisariatu M. O. w Włocławku, ul. Maślana Nr. 2. Wszystkie osoby, które swymi wiadomościami mogłyby się przyczynić do szybszego wykrycia sprawcy, proszone są, o udzielenie informacji wyżej wymienionej Brygadzie Śledczej Kierownik Komisariatu I-go.

Kurs Siostr Pogotowia San. PCK. Oddział Włocławski Polsk. Czerw. Krzyża organizuje 100 godzinny bezpłatny kurs sanitarny dla siostr pogotowia sanitarnego PCK. Początek kursu dnia 18. 3. br. Po ukończeniu kursu uczestniczki zostaną bezwzględnie skierowane na posady do szpitali wojсковych.

Warunki przyjęcia: wiek od 18 do 45 lat; dobry stan zdrowia, stwierdzony zaświadczeniem lekarza; kwalifikacje moralne (referencje 2 osób); ukończenie conajmniej 7 oddziałów szkoły powszechnej; podpisanie zobowiązania o gotowości przyjęcia posady w szpitalu wojskowym.

Kandydatki na kurs przyjmowane będą przez komisję, składającą się z 3 osób.

Zgłoszenia przyjmowane będą w Oddziale PCK, ul. Piusa XI, nr. 8 do dnia 15 marca br. z Włocławka bezpośrednio, z powiatu — za pośrednictwem Kół PCK.

ROZKŁAD JAZDY KOLEJOWEJ

kolei wąskotorowej ważny od dn. 8. 3. 1946 r.

Kierunek Włocławek—Brześć-Kuj.
odj. Włocławek 4.40 11.00 15.25 20.00
przyj. Brześć 5.44 12.00 16.30 21.00

Kierunek Brześć-Kuj.—Włocławek:
odj. Brześć 6.25 12.30 17.25 21.25
przyj. Włocławek 7.31 13.00 18.29 22.25

Kierunek Włocławek—Sompolno:
odj. Włocławek 6.20 16.00
przyj. Sompolno 9.54 20.14

Kierunek Sompolno—Włocławek:
odj. Sompolno 6.00 15.40
przyj. Włocławek 9.36 19.33

Czytajcie
Gazetę Kujawską

Zamiast kwiatów **prezent**
najpraktyczniejszy
nabyć można tylko w pasztecarni
„WARSZAWIANCE“

w postaci: pasztetu lub
półmiska ryb w galarecie
PASZTECIARNIA

Warszawianka
na Zapiecku
Wacław Nowakowski

PRZETARG

Oddział Drogowy P. K. P. w Toruniu ogłasza nieograniczony przetarg:

1. Na dostawę nowych względnie mało używanych kotłów dla centralnego ogrzewania systemu Strebła „Eca IV” i serii II o powierzchniach ogrzewalnych 23, 20 7 m².
2. Na wykonanie remontu centralnego ogrzewania i urządzeń sanitarnych w budynkach kolejowych na stacji Toruń—Mokre wraz z częściową dostawą materiałów i wyzwa firmy oraz osoby zainteresowane do składania ofert.

Słabe kosztorysy otrzymać można za opłatą w oddziale Drogowym w Toruniu ul. Piastowska Nr. 1, pokój 5.

Oferty w zapieczętowanych i zalakowanych kopertach należy składać do dnia 22 marca 1946 r. godz. 10. do skrzynki dla ofert w bud. Oddziału. Zaś Komisyjne otwarcie ofert nastąpi w tym dniu o godz. 12-tej.

Bliższych informacji udzieli referat techniczny Oddziału Drogowego.

Zastrzega się prawo do wolnego wyboru oferenta lub unieważnienia przetargu bez podania przyczyny.

Naczelnik Oddziału Drogowego
(—) Inż. Węgrzynowski.

W niedzielę, dnia 10 marca r. b.
w sali 7-wa Wioślarskiego, ul. Piwna, o godz. 10 w pierwszym terminie i o godz. 10.30 w drugim terminie odbędzie się

WALNE
ROczne ZEBRANIE
T-WA ŚPIEWACZEGO
„LUTNIA“

na które członków popierających i czynnych zaprasza

Zarząd

I URZĄD SKARBOWY w Włocławku

Dnia 7 marca 1946 r.

Obwieszczenie o licytacji

W myśl § 83 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 25. 6. 1932 r. o postępowaniu egzekucyjnym władz skarbowych (Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 580), podaje się do ogólnej wiadomości, że dnia 14 marca 1946 r. o godz. 10-ej w lokalu **Lercel Genowefy** przy ul. Plac Wolności 3/4, celem uregulowania należności na rzecz Skarbu Państwa odbędzie się sprzedaż z licytacji niżej wymienionych ruchomości:

L. p.	Wyszczególnienie ruchomości	Ilość	Jednostka	Cena szacunkowa	
				zł.	gr.
1	kanapki pluszowe	6	sztuk	300	—
2	maszyna do liczenia „Anker“	1	„	2000	—
3	żarówki elektryczne do lamp	50	„	500	—
4	cbrusy białe stołowe	21	„	400	—
5	stoły kuchenne	3	„	100	—
6	garnki duże	4	„	400	—
7	rondle miedziane	3	„	60	—
8	moździerz z tłuczkiem	1	„	200	—
9	maszynki do mięsa	2	„	1000	—
10	talerze różne	50	„	700	—
11	półmiska fajansowe	10	„	200	—
12	kufle do piwa	15	„	300	—
13	talerzyki deserowe	80	„	400	—
14	tacki platerowe	10	„	500	—
15	szklanki do piwa	20	„	200	—
16	stoliki czworokątne pod szkłem	3	„	600	—
17	foteliki gięte	9	„	900	—
18	taborety przed bufet	4	„	100	—
19	stojak na garderobę	1	„	200	—
20	szafa restauracyjna	1	„	1000	—
21	szafa do bielizny żółta	1	„	500	—
22	biurko dębowe ciemne	1	„	1000	—
23	fotel wyscielany obity ceratą	1	„	200	—
24	regal na akta	1	„	200	—
25	stoły sosnowe	19	„	3800	—
26	krzesła f rnirowane	48	„	4800	—
27	fotelki gięte	17	„	1700	—
28	obrazy olejne bez ram	3	„	3000	—
29	noże zwykłe	40	„	80	—
30	widelce zwykłe	40	„	80	—
31	widelce platerowe	15	„	370	—
32	popielniczki różne	20	„	200	—
33	kieliszki różne	20	„	200	—
34	łyżki stołowe	15	„	300	—
35	bomby do piwa	40	„	800	—
36	szafa 37 drzwiowa	1	„	2000	—
37	pianino f-my K-rntopf	1	„	5000	—
38	szafa ciemna z lustrem	1	„	2000	—
39	umywalka zwykła	1	„	300	—
40	fotele	2	„	1000	—
41	fotele klubowe	2	„	2000	—
42	stół okrągły	1	„	800	—

Zajęte przedmioty można oglądać dnia 14 marca 1946 r. od godz. 9-ej do godz. 10-ej w lokalu zobowiązanej

KIEROWNIK URZĘDU SKARBOWEGO

(—) Ekiert

GENY OGŁOSZEN: Ogłoszenia drobne po 5 zł. za wyraz, poszukiwania rodzin i pracy po 3 zł. Urzędowe, przetargi, nekrologi: 1 mm. szerokości, 1 szpalta po 5 zł., reklamowe — 10 zł. Za terminowy druk ogłoszeń Admin. nie odpowiada.

PRENUMERATA MIESIĘCZNA 40 zł., z przesyłką pocztową 45 zł.

OGŁOSZENIA PRZYJMUJE ADMINISTRACJA codziennie z wyjątkiem dni świątecznych w godzinach 8 do 12 i od 2 do 5-tej. W soboty od 8 do 12-tej.

Redakcja i Administracja: WŁOCŁAWEK, UL. BRZESKA 4. Telefon Nr. 11-26. REDAKTOR A. TURCZYNOWICZ.
Przyjmuje w godz. 10—12 z wyjątkiem dni świątecznych. Maszynopisów nie zwraca się.

Ł — 05 05

WYDAWCA: POWIATOWA RADA NARODOWA WE WŁOCŁAWKU. Drukarnia Diecezjalna, Włocławek, Brzeska 4. Odpow. za pismo: Kolegium Redakcyjne.

RADIO

NIEDZIELA, 10 MARCA

Hejnał z wieży Mariackiej — 7.00
Dziennik — 8.15, 14, 19.30, 23.00.
Poszukiwania rodzin — 21.30, 23.30.
Muzyka — 7.15, 8.20, 12.04, 14.05, 15.30, 17.00, 19.05, 20.00, 22.15.
Audyje specjalne — 16.00 dla dzieci, 16.20 dla młodzieży.
Pieśni i arie — 13.40.

Wytwórnia Pasty do Obuwia i Podłóg „GRY-STRZE-WO” w Włocławku

ul. Cyganka 24, tel. 16-45

produkują pastę PERLA w 5 ciu kolorach, AMIGO czarną oraz podłogową w 4-ch kolorach.

Kupujemy woski terpentynę i barwniki

OGŁOSZENIE URZĘDOWE

Na podstawie art. 2 p. 4, 19, 20, 24, 26, i 44-go Dekretu z dnia 21-go grudnia 1945 r. o publicznej gospodarce lokalami i kontroli najmu (D. U. Nr. 4 poz. 27), uchylającego Dekret z dn. 7 września 1944 r. o komisjach mieszkaniowych (D. U. Nr. 4 poz. 18) Miejska Rada Narodowa m. Włocławka uchwała:

1) Wprowadzić na obszarze m. Włocławka kontrolę najmu lokali w myśl przepisów rozdziału III-go wyżej powołanego Dekretu z dn. 21-go grudnia 1945 r. (D. U. Nr. 4 poz. 27).

2) Powołać do życia w Zarządzie miejskim Wydział kwaterunkowy o następującym zakresie czynności:

a) przydzielanie lokali mieszkalnych na wniosek osób zainteresowanych, b) regulowanie wielkości pomieszczeń zgodnie z przepisami kwaterunkowymi, c) regulowanie stosunków między najemcą a wynajmującym odnośnie używania lokali, d) wydawanie na żądanie władz sądowych opinii w kwestiach odroczenia eksmisji lokatorów i sublokatorów.

3) Powołać do życia Miejską Komisję lokalową, do której należy orzekanie na skutek odwołań od decyzji władzy kwaterunkowej w sprawach publicznej kontroli najmu, oraz wykonywanie kontroli społecznej nad funkcjonowaniem władzy kwaterunkowej.

4) Uchwalić tę ogłosić publicznie i nadać jej moc obowiązującą z dniem ogłoszenia.

Miejska Rada Narodowa m. Włocławka
Przewodniczący:
Jerzy Bojańczyk.

ZARZĄD Związku Zaw. Muzyków oddział we Włocławku zawiadamia, że w dniu 10 b. m. o godz. 11-ej w lokalu Referatu Kult. i Sztuki odbędzie się walne zebranie Związku Muzyków. Obecność wszystkich członków obowiązkowa.
Z a r z ą d.

Ogłoszenia drobne

KUPIĘ mundur wojskowy (khaki). Adres wskaże administracja „Gazety Kujawskiej“.

KUPUJEMY książki dla młodzieży. Księgarnia „Swit“, Zabia 15.

MASZYNY do pisania, liczenia, księgowania nawet uszkodzone kupuje sklep Katowice, Mięlnickiego 4.

MODYSTKA, Anna Wojciechowska, 3 Maja 25, m. 11 w podwórzu, przerabia i odświeża kapelusze męskie i damskie. Wykonanie pierwszorzędnego.

UNIEWAŻNIAM skradzione dokumenty na nazwisko: Józefa Wałęsa, Stodólna 33/35.

ZNALEZIONĄ kartę rejestracyjną wojskową na terenie miasta Lipna na nazwisko Teodora Bielickiego ze wsi Jarczewo, pow. Lipno, ur. dnia 9. 11. 1911 r. unieważniam.

Dzienniki i Czasopisma

poleca Mirosław w Dzwonicy, róg Tumskiej